

Verantwoordingsorgaan

Oordeel Verantwoordingsorgaan over het jaar 2015

Inleiding

In de recentelijk door het bestuur gemaakte toekomstvisie en de haal- en houdbaarheidstoets van SPT wordt alleszins begrijpelijk uitgegaan van continuering van het huidige stelsel. SPT kan daarin nog jaren blijven bestaan is de conclusie, de ambitie is om in de (verre) toekomst te kunnen gaan indexeren, maar korten is wellicht niet onwaarschijnlijk. De deelnemer moet verder ook goed beseffen dat de opgebouwde rechten en pensioenen niet gegarandeerd zijn. Of onze deelnemer met dit toekomstbeeld, permanente onzekerheid over de hoogte van het pensioen, tevreden is weet nog niemand precies. Wat wel duidelijk is dat uit alle onderzoeken die hieromtrent recentelijk zijn gedaan blijkt dat deelnemers zekerheid over de hoogte van de uitkering met afstand het belangrijkste vinden.

In 2012 heeft SPT per brief de deelnemers een aantal vragen voorgelegd. De antwoorden daarop zijn nog steeds leidend bij de beleidsvorming. Het Verantwoordingsorgaan heeft direct aangegeven dat bij gebrek aan representativiteit van die peiling het bestuur terughoudend moet zijn bij het gebruik hiervan. Dat leidde toen ook tot de aanbeveling onderzoek te doen onder een representatieve steekproef van ons deelnemersbestand waarin belangrijke beleidskwesaties voorgelegd worden. Tot op heden is daar nog geen invulling aan gegeven.

De discussie over modernisering van het pensioenstelsel zal hoe dan ook uitmonden in voorstellen van de regering over een nieuw stelsel anders dan het huidige. Het meest waarschijnlijk nu is heel globaal: in het nieuwe pensioenstelsel komt ruimte voor meer individualisering en er zal minder solidariteit zijn tussen met name jong en oud. Jong bouwt pensioen op, oud krijgt een uitkering, ieder heeft zijn eigen pot in het grote geheel en met hoeveel risico er met zijn geld belegd wordt bepaalt de deelnemer zelf.

In de hele meningsvorming en gedachtenwisseling spelen de slapende fondsen en dus ook SPT geen merkbare rol. Deels begrijpelijk maar het betekent niet dat SPT geen visie over het toekomstige stelsel en haar positie daarin moet gaan formuleren.

Het Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan vertegenwoordigt de deelnemers binnen de governance van het pensioenfonds.

In 2015 bestond het Verantwoordingsorgaan van SPT uit de volgende tandartsen:

- Bert Brink, voorzitter tot 6 oktober 2015;
- Gerard Vermeulen, voorzitter vanaf 6 oktober 2015;
- Jaap de Jonge, secretaris;
- Peter Czaikowsky, lid.

Gerard Vermeulen is op 23 juni 2015 door de Algemene Vergadering van SPT benoemd tot lid van het Verantwoordingsorgaan. Hij is Meilof Snijder opgevolgd, die door de Algemene Vergadering van de BPVT op 23 juni 2015 is benoemd tot lid van het bestuur van SPT. De overige leden van het Verantwoordingsorgaan zijn tijdens de Algemene Vergadering van SPT op 23 juni 2015 herbenoemd voor drie jaar. Niettemin zal Jaap de Jonge, in het streven naar behoud van continuïteit, in 2016 aftreden.

Bert Brink heeft in oktober 2015 het voorzitterschap neergelegd. Gerard Vermeulen is zijn opvolger. AZL is meer secretariële ondersteuning gaan geven, zo ook bij het opstellen van dit oordeel. Naar aanleiding hiervan heeft het Verantwoordingsorgaan

besloten om een addendum bij het Reglement Verantwoordingsorgaan op te stellen, om de afspraken te formaliseren. Het Verantwoordingsorgaan wil haar eigen reglement in het najaar van 2016 evalueren.

Taken

Het Verantwoordingsorgaan geeft, op grond van artikel 115a van de Pensioenwet, een oordeel over het handelen van het bestuur aan de hand van het jaarverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van de Raad van Toezicht, de adviserend actuaris, de certificerend actuaris en accountant, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst.

Verder ziet het Verantwoordingsorgaan nauwlettend toe op de naleving van de regels voor goed pensioenfondsbestuur en op een evenwichtige belangenafweging tussen de diverse deelnemers en belanghebbenden binnen het fonds.

Daarnaast heeft het Verantwoordingsorgaan van SPT adviesrechten en goedkeuringsrechten.

Voor het Verantwoordingsorgaan staat bij het nemen van besluiten het belang van de deelnemers van SPT altijd centraal, in het kader van evenwichtige belangenafweging.

Activiteiten

Het Verantwoordingsorgaan heeft in 2015 9 reguliere vergaderingen gehad, drie vergaderingen met het bestuur en eenmaal met de Raad van Toezicht. Daarnaast nam het Verantwoordingsorgaan deel aan drie bijeenkomsten met bestuur, Raad van Toezicht en de Beroepspensioenvereniging (BPVT) ten behoeve van het vaststellen van de risicohouding en de haalbaarheidstoets.

Binnen het veld van de aanwezige deskundigen handhaaft het Verantwoordingsorgaan haar positie door o.a. scholing, deelneming aan seminars maar ook, waar nodig, door zich te laten bijstaan door externe deskundigen.

Voor de jaarlijkse oordeelsvorming heeft het Verantwoordingsorgaan gesprekken gevoerd met het bestuur, de Commissie Risico Management, de Raad van Toezicht, de adviserend actuaris, de certificerend actuaris en de accountant van SPT.

Het Verantwoordingsorgaan is statutair verantwoordelijk voor het vaststellen, na goedkeuring van de Raad van Toezicht, van de (hoogte van de) beloning van bestuursleden. Eind 2014 is het Verantwoordingsorgaan begonnen met het ontwikkelen van een blauwdruk voorzien van een gedegen onderbouwing, waarmee de beloning van bestuursleden structureel voor nu en in de toekomst kan worden vorm gegeven. Het Verantwoordingsorgaan heeft zich hierbij laten bijstaan door een externe deskundige. Dit heeft in de eerste helft van 2015 geleid tot een nieuwe opzet van het beloningsbeleid, waarbij het uitgangspunt is aan een gangbare en als redelijk beschouwde tijdsbesteding een passende honorering toe te kennen.

Omdat Joanne de Graaff onverwacht terugtrad uit de Raad van Toezicht, heeft het Verantwoordingsorgaan in 2015 een sollicitatiecommissie ingesteld. Het Verantwoordingsorgaan heeft een bindende voordracht gedaan om Jacqueline Verhulst te benoemen tot opvolger van Joanne de Graaff. Het bestuur heeft Jacqueline Verhulst benoemd per 1 juli 2015. Daarnaast loopt de zittingstermijn van Gerard van der Kuilen en Dick Wenting per 1 juli 2016 af. Het Verantwoordingsorgaan heeft in december 2015 evaluatiegesprekken met beide heren gevoerd in het kader van hun herbenoeming. Naar aanleiding hiervan heeft het Verantwoordingsorgaan de heren Van der Kuilen en Wenting voorgedragen voor herbenoeming.

Adviezen in 2015

Het Verantwoordingsorgaan heeft in 2015 4 adviezen uitgebracht, waarvan 2 ongevraagd.

1. In januari 2015 heeft het Verantwoordingsorgaan een positief advies uitgebracht over het beleid maatschappelijk verantwoord beleggen van SPT, waarbij enkele (tekstuele) aanbevelingen zijn gedaan. Het bestuur heeft dit advies overgenomen.
2. Nadat het Verantwoordingsorgaan heeft opgemerkt dat er een onjuistheid in de tekst van artikel 14 van het SPT pensioenreglement stond, met als gevolg dat de tekst is aangepast, heeft het Verantwoordingsorgaan positief advies uitgebracht over het voorstel tot wijziging van artikel 14 en de flexibiliseringsfactoren. Tevens is opgemerkt dat in bijlage C bij het pensioenreglement 'Pensioenraad' nog aangepast diende te worden in 'Verantwoordingsorgaan'.
3. In het najaar van 2015 heeft het Verantwoordingsorgaan een ongevraagd advies uitgebracht over een aanpassing van de reiskostenvergoeding in het onkostenbeleid, dat een onderdeel is van het beloningsbeleid. Het bestuur heeft dit advies deels overgenomen.
4. Verder heeft het Verantwoordingsorgaan het bestuur ongevraagd geadviseerd om de klachten- en geschillencommissie onafhankelijk te maken van het bestuur, door het bestuurslid te vervangen door een lid van de BPVT. Het bestuur heeft dit advies niet overgenomen. In hetzelfde advies heeft het Verantwoordingsorgaan het bestuur gewezen op het feit dat niet langer de voorzitter, maar een lid van het Verantwoordingsorgaan het voorzitterschap van de klachten- en geschillencommissie op zich neemt. Dit betekent dat de statuten op dit punt zouden moeten worden aangepast. Het bestuur heeft aangegeven dit onderwerp bij de volgende statutenwijziging mee te nemen.

Bevindingen

Het Verantwoordingsorgaan heeft geconstateerd dat per 1 januari 2015, met de inwerkingtreding van het nieuwe Financieel Toetsingskader (nFTK) het nog lopende herstelplan van SPT is vervallen. Omdat er nog steeds sprake is van een tekort, is na het eerste kwartaal van 2015 een nieuw herstelplan opgesteld met een looptijd van 5 jaar. Het Verantwoordingsorgaan is conform de wet door het bestuur geïnformeerd over de noodzaak en inhoud van het herstelplan. Het Verantwoordingsorgaan stelt vast dat het bestuur de belangen van de deelnemers geboren vóór 1950 en geboren ná 1950 evenwichtig heeft afgewogen bij het vaststellen van de hersteltermijn. Dit is getoetst met de Haalbaarheidstoets.

Uit de analyse Toekomstbestendigheid van het bestuur blijkt dat SPT zich er van bewust is dat de levensduur van het fonds eindig is. Het Verantwoordingsorgaan heeft al twee jaar bij het bestuur aangedrongen op een onderzoek naar uitvoeringsalternatieven. Het bestuur heeft in 2015 een indicatieve offerte van Aegon ontvangen. Het bestuur zag hier geen aanleiding in met Aegon in onderhandeling te gaan over een mogelijke overstap, gezien het ongunstige voorstel van Aegon. Niettemin blijft het bestuur evalueren hoe de toekomst van het pensioenfonds eruit moet zien. Het Verantwoordingsorgaan blijft dit onderwerp nauwlettend volgen.

Het bestuur heeft de naleving van de Code Pensioenfondsen geïnventariseerd. Een van de zaken die hieruit is voortgevloeid, is de Beleids- en verantwoordingscyclus die het bestuur heeft opgesteld. Hierin is vastgesteld wie de verantwoordelijkheid draagt voor welke werkzaamheden binnen het bestuur en wie de betrokken stakeholders zijn. De Beleids- en verantwoordingscyclus is op 15 oktober 2015, tijdens een gezamenlijke vergadering door het bestuur aan het Verantwoordingsorgaan gepresenteerd. Het Verantwoordingsorgaan meent dat nog niet op alle punten volledig aan de Code wordt voldaan.

Binnen het vermogensbeheer van SPT heeft in 2015 een transitie plaatsgevonden waarbij zowel het nieuwe beleggingsbeleid (IPS 2014) als de nieuwe organisatiestructuur is geïmplementeerd. Het Verantwoordingsorgaan heeft vastgesteld dat de transitie goed is verlopen op een enkel administratief probleem na. In 2015 zijn de swaptions en de putopties uit de beleggingsportefeuille verkocht. De renteafdekking vindt nu plaats door middel van swaps. Het Verantwoordingsorgaan stelt vast dat het bestuur het maatschappelijk verantwoord beleggen invult door het hanteren van een uitsluitingsbeleid.

De website van het fonds is in 2015 vernieuwd. De nieuwe website is op 15 december 2015 live gegaan. Het Verantwoordingsorgaan is van mening dat de nieuwe website meer aanspreekt.

Aanbevelingen dit jaar

1. Het Verantwoordingsorgaan beveelt het bestuur aan om de fondsdocumenten, te weten de statuten, de uitvoeringsovereenkomst, de ABTN en de IPS, het communicatiebeleidsplan, het geschiktheidsplan en de gedragscode te actualiseren.
2. Het verdient aanbeveling om te onderzoeken of in het beloningsbeleid een regeling voor ziekte (en overlijden) opgenomen moet worden.
3. Het Verantwoordingsorgaan is van mening dat de notulen van het bestuur de overwegingen tot een besluit slechts summier weergeven. Het Verantwoordingsorgaan beveelt aan om de voor- en nadelen, risico's en de evenwichtige belangenafweging bij alle besluiten expliciet vast te leggen.
4. Het Verantwoordingsorgaan beveelt het bestuur aan om jaarlijks te toetsen of het nog in het belang van de deelnemers is om het fonds zelfstandig voort te laten bestaan of de aanspraken over te dragen aan een ander pensioenfonds of verzekeraar.
5. Het Verantwoordingsorgaan adviseert een visie te bepalen over rol en positie van SPT in het licht van het snel veranderende denken over begrippen als individualiteit en solidariteit in de pensioensector en daarin nadrukkelijk rekening te houden met de mening van onze deelnemers.

Reactie verslag Raad van Toezicht

Het Verantwoordingsorgaan heeft met interesse kennis genomen van de rapportage van de Raad van Toezicht. Het Verantwoordingsorgaan stelt vast dat de Raad van Toezicht haar wettelijke taken adequaat heeft uitgevoerd. De rapportage is helder van structuur en biedt het bestuur handvatten om haar procedures verder te optimaliseren. Het Verantwoordingsorgaan onderschrijft de constatering van de Raad dat de samenstelling van het bestuur in 2016 onverwachts de nodige aandacht verdient.

Tot slot

Het Verantwoordingsorgaan spreekt haar waardering uit over de inzet van het bestuur en de behaalde resultaten voor het fonds. Zij wil benadrukken dat de contacten met het bestuur in 2015 goed zijn verlopen. Communicatie met de deelnemers en met het Verantwoordingsorgaan als vertegenwoordiger van de deelnemers moet wel een punt van aandacht blijven. Het Verantwoordingsorgaan dankt de Raad van Toezicht voor de open en plezierige samenwerking.

Het Verantwoordingsorgaan is geschokt door het plotselinge overlijden, begin 2016, van de voorzitter van het fonds, Stan Hoovers. Niet alleen door zijn inzet en intense betrokkenheid bij SPT maar ook als persoon wordt hij erg gemist.

Bronnen

Het Verantwoordingsorgaan heeft haar mening kunnen baseren op de inhoud van de jaarwerkstukken, fondsdocumenten en notulen van de bestuursvergaderingen.

Verantwoordingsorgaan SPT,

G. Vermeulen, voorzitter

J. de Jonge, secretaris

E.R. Brink, lid

P.F.A.C. Czaikowsky, lid

Raad van Toezicht

Verslag en verantwoording van de Raad van Toezicht SPT 2015

A. Verantwoording van uitvoering van taken en uitoefening van bevoegdheden

Woord vooraf

Het pensioenfonds is de afgelopen periode getroffen door zeer triest nieuws. Eind 2015 werd bekend dat Sako Zeverijn ernstig ziek is en begin 2016 heeft het onverwachte overlijden van de voorzitter Stan Hoovers een enorme indruk gemaakt. Dit heeft geleid tot een moeilijke situatie die zo goed mogelijk wordt opgevangen. De Raad van Toezicht zal zich inspannen om het bestuur te ondersteunen en daar waar mogelijk te ontlasten, zonder dat dit ten koste gaat van de toezichtstaken.

Taken en bevoegdheden

De Raad van Toezicht heeft een aantal taken en bevoegdheden. De wettelijke taken zijn ten minste het toezicht houden op het bestuursbeleid en de algemene gang van zaken, het toezien op een adequate risicobeheersing en het toezien op een evenwichtige belangenafweging. Daarnaast richt de Raad van Toezicht zich op het beoordelen van de wijze waarop het fonds wordt aangestuurd en het beoordelen van de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op de korte en langere termijn. Ook staat de Raad van Toezicht het bestuur met raad terzijde.

De Raad van Toezicht heeft hiermee als taak de monitoring en beoordeling van het beleidsproces van het bestuur, de algemene gang van zaken binnen het fonds, de beheersing van de risico's en vanwege de wettelijke taak voor een pensioenfondsbestuur, een beoordeling van de wijze waarop het bestuur de evenwichtige belangenafweging procesmatig heeft ingericht.

Naast de wettelijke taken heeft de Raad van Toezicht een aantal wettelijke goedkeuringsrechten. Aan de goedkeuring van de Raad van Toezicht zijn besluiten van het bestuur onderworpen tot vaststelling van jaarverslag en jaarrekening, profielschets bestuurders, beloningsbeleid en voorts overdracht van verplichtingen, liquidatie, fusie, splitsing en omzetting van het fonds in een andere rechtsvorm.

De Raad van Toezicht heeft wettelijke bevoegdheden verband houdende met een situatie van disfunctioneren van het bestuur en ten aanzien van de benoemingsprocedure voor een nieuw bestuurslid.

Conform de statuten legt het bestuur de vaststelling van de lange termijn ambities van het fonds ter goedkeuring voor aan de Raad van Toezicht.

De VITP Toezichtcode

De Raad van Toezicht werkt volgens het normenkader zoals vastgelegd in de VITP-Toezichtcode van de VITP (Vereniging Intern Toezichthouders Pensioensector). Deze code is te vinden op www.vitp.nl. De leden van de Raad van Toezicht zijn lid van de VITP.

Overzicht van gevoerd overleg

In 2015 heeft de Raad van Toezicht de gang van zaken binnen het fonds viermaal onderling en tweemaal met het voltallige bestuur besproken. Daarnaast heeft de Raad van Toezicht overlegd met de beroepspensioenvereniging en het Verantwoordingsorgaan en waren vertegenwoordigers van de Raad van Toezicht aanwezig bij de deelnemersvergadering van SPT. Ook is de Raad van Toezicht meegenomen in het proces rondom het nFTK (drie bijeenkomsten). Er is veelvuldig overleg geweest tussen de voorzitter van de Raad van Toezicht en de voorzitter van het bestuur en de BPVT. Daarnaast heeft een lid van het VO, samen met de vice-voorzitter van het bestuur en de voorzitter van de Raad van Toezicht selectiegesprekken gevoerd voor een nieuw lid van de Raad van Toezicht. Verder hebben twee leden van de Raad van Toezicht vergaderingen van de communicatiecommissie en de commissie risicomanagement (CRM) bijgewoond.

Uitgeoefende bevoegdheden

- In 2015 werden het jaarverslag 2014 en de jaarrekening 2014 goedgekeurd.
- De Raad van Toezicht heeft advies uitgegeven over het risicoprofiel van het pensioenfonds.
- De Raad van Toezicht heeft de uitkomsten van de aanvangshaalbaarheidstoets beoordeeld.
- De Raad van Toezicht heeft het belonings- en declaratiebeleid beoordeeld en goedgekeurd.
- De Raad van Toezicht heeft de toekomstanalyse van het bestuur beoordeeld.
- De Raad van Toezicht heeft de functieprofielen van de Raad van Toezicht vastgesteld.
- De Raad van Toezicht heeft het integriteitbeleid beoordeeld.

In mei 2015 heeft de Raad van Toezicht een zelfevaluatie gehouden. Omdat er een vacature was, is de zelfevaluatie beperkt gebleven. De raad constateerde dat met de beoogde kandidaat, de deskundigheid op alle terreinen weer op voldoende niveau zou komen, dat de raad zich bewust is van zijn eigen rol en die goed invult. De raad zou wel meer gestructureerd kunnen werken, aan de hand van een eigen toezichtsagenda.

B. Rapport van bevindingen, waarin opgenomen waarnemingen en aanbevelingen

Voor dit rapport wordt een indeling gehanteerd conform de VITP-Toezichtcode.

Op onderdelen hebben waarnemingen niet alleen betrekking op het boekjaar 2015, maar ook ontwikkelingen in 2016, om een completer beeld van processen te geven.

Het functioneren van de governance en het bestuur

Norm:

Het intern toezicht vormt zich een oordeel over het functioneren van het bestuur.

Toelichting: Het intern toezicht kijkt daarbij onder meer naar:

- of het bestuur opgewassen is tegen de inhoudelijke en organisatorische complexiteit van het fonds;
- of de countervailing power van het bestuur jegens meer gespecialiseerde gesprekspartners functioneert;
- de collegiale samenwerking binnen het bestuur en commissies, cultuur en gedrag;
- de kwaliteit van besluitvorming;
- of de stuurvariabelen die het bestuur hanteert, passen bij de strategie en het beleid van het fonds;
- of de rapportages goed aansluiten op die stuurvariabelen;
- naleving van de Code Pensioenfondsen.

De governance

Op 1 juni 2015 is Jacqueline Verhulst tot de Raad van Toezicht toegetreden als opvolger van Joanne de Graaff.

De samenwerking tussen bestuur en de Raad van Toezicht is goed. Zowel in het overleg van de Raad van Toezicht met de BPVT als met het Verantwoordingsorgaan is geconstateerd dat het bestuur zijn taak goed uitvoert, al is de communicatie niet altijd optimaal. Helaas hebben ziekte en overlijden eind 2015 en begin 2016 geleid tot continuïteitsrisico's. Er wordt hard aan gewerkt om dit op te lossen.

De verhouding tussen enerzijds de BPVT en anderzijds het bestuur en de Raad van Toezicht is voldoende te noemen. Er is een lange discussie gaande over het declaratiebeleid dat recent heeft geleid tot bemiddeling door een externe deskundige.

Daarnaast meent de BPVT dat er een grotere rol voor de BPVT is weggelegd in de uitvoeringsovereenkomst, dan wettelijk noodzakelijk is. De Raad van Toezicht heeft hier een bemiddelende rol in gespeeld middels een advies, maar dit heeft nog niet geleid tot een nieuwe uitvoeringsovereenkomst.

De verhoudingen tussen bestuur, Verantwoordingsorgaan en Raad van Toezicht zijn als voldoende te duiden. Er is geen overeenstemming over de toekomst van het fonds, waarbij ook binnen het Verantwoordingsorgaan geen eenduidigheid van standpunten is.

De Raad van Toezicht benadrukt zijn constatering van vorig jaar dat het van belang is om de verschillende taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden scherp in beeld te houden en hierover duidelijk te communiceren. Verwachtingen over de planning en het verloop van processen dienen expliciet te worden gemaakt (waarbij de Raad van Toezicht zich bewust is van zijn eigen verantwoordelijkheid in deze). In 2015 heeft met name het proces rondom het beloningsbeleid lang geduurd. Ook is er nog geen nieuwe uitvoeringsovereenkomst getekend.

Het bestuur

In november 2015 is de heer Meilof Snijder, na instemming van DNB, toegetreden tot het bestuur. Na het onverwachte overlijden van de voorzitter, heeft de heer Meilof Snijder de rol van voorzitter ad interim op zich genomen. In 2016 zal de samenstelling van het bestuur de nodige aandacht vragen.

Lombard Odier is in 2015 als adviseur begonnen om op strategisch niveau mee te denken en te zorgen voor een kritische blik en tegenwicht.

Leden van de Raad van Toezicht hebben als toehoorder enkele vergaderingen bijgewoond. In het geval van de CRM bleek dat de voorzitter de rol als zodanig uitstekend vervult, dat besluiten weloverwogen worden genomen, dat er tegenwicht wordt geboden en dat er goed aandacht is voor checks & balances.

Tijdens de aanwezigheid bij een bestuursvergadering is geconstateerd dat het bestuur zich risicobewust opstelt en het bestuur weegt deze risico's en de impact die ze kunnen hebben indien een risico zich voordoet. Al tijdens de bestuursvergadering zelf wordt door het bestuur op het proces en de bespreking van onderwerpen tijdens de vergadering gereflecteerd. De bestuursleden hebben ieder hun eigen rol en vullen elkaar goed aan. De combinatie van professionele bestuurders en bestuursleden uit de beroepsgroep geeft een positieve wisselwerking die maakt dat alle facetten van een onderwerp aan de orde komen.

Het beleid van het bestuur

Norm:

Het intern toezicht vormt zich een oordeel over het beleid van het bestuur.

Toelichting: Het intern toezicht kijkt naar de overwegingen die aan het beleid ten grondslag liggen:

- zijn de procedures, die de wet hieromtrent aangeeft, gevolgd;
- heeft het bestuur zich voldoende ingespannen om van de vertegenwoordigers van de beroepsgroep duidelijkheid te verkrijgen over de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding, van het fonds;
- geeft de missie van het fonds de doelstellingen en uitgangspunten voldoende weer;
- is de strategie consistent met de missie van het fonds;
- is het beleid consistent met de strategie, de financiële positie en de risicobereidheid van het fonds;
- en is de communicatie hierover een juiste reflectie hiervan;
- wordt er een adequate beleids- en verantwoordingscyclus gehanteerd?

Het beleggingsbeleid is verder uitgewerkt in de Investment Policy Statement en de implementatie hiervan is in 2015 verder ter hand genomen. De uitkomsten van de aanvangshaalbaarheidstoets hebben geleid tot inzichten in de gevolgen van de maatregelen voor de verschillende leeftijdsgroepen binnen het deelnemersbestand. De vragen die de Raad van Toezicht heeft gesteld ten aanzien van het nieuw Financieel Toetsingskader (nFTK) zijn door het bestuur naar tevredenheid beantwoord.

Het bestuur heeft een toekomstanalyse gemaakt van het fonds. De Raad van Toezicht is van mening dat deze nog iets aangescherpt kan worden, met name de explicitering van triggers voor besluitvorming over de toekomst (bestuurscontinuïteit, kostenniveau, pensioenresultaat). Het bestuur heeft hier aandacht voor.

De standaard DNB risicoanalyse belangenverstremgeling is opgepakt en in het verlengde daarvan is de systematische integriteitsrisicoanalyse uitgevoerd. In 2016 zal deze analyse worden benut om het reeds aanwezige integriteitbeleid te actualiseren. Er is een nieuwe compliance officer aangesteld met een ruimer mandaat.

De Raad van Toezicht heeft met instemming kennisgenomen van een concept opzet voor vastlegging van een beleids- en verantwoordingscyclus, zoals bedoeld in norm 3 van de Code Pensioenfondsen. De raad vraagt het bestuur aandacht voor verdere uitwerking en toepassing.

Samenvattend is de Raad van Toezicht van mening dat het bestuur op gedegen wijze het financieel beleid, rekening houdend met het nFTK, heeft uitgewerkt in de Investment Policy Statement en dat het onderliggende proces zorgvuldig is verlopen.

De algemene gang van zaken in het fonds

Norm:

Het intern toezicht beoordeelt of de algemene gang van zaken in het fonds voldoet aan de eisen van een beheerste en integere bedrijfsvoering.

Toelichting: er wordt tenminste voldaan aan:

- een duidelijke en adequate verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden;
- een adequate vastlegging van rechten en verplichtingen;
- eenduidige rapportagelijnen;
- een adequaat systeem van informatievoorziening en communicatie;
- maatregelen om zeker te stellen dat het fonds te allen tijde in overeenstemming handelt met geldende externe en interne regelgeving (compliance);
- beheerste en integere bedrijfsvoering.

Zoals reeds gemeld heeft een bestuur sinds eind 2015 een continuïteitsprobleem waar hard aan gewerkt wordt.

Met betrekking tot de beheerste bedrijfsvoering neemt de raad –evenals dat in 2014 het geval was– waar dat wat betreft de toekomst van het fonds het bestuur en het Verantwoordingsorgaan niet steeds op een lijn zitten. Dat is vanuit de verschillende rollen verklaarbaar, maar het is van groot belang dat bestuur en Verantwoordingsorgaan duidelijke, onderbouwde standpunten innemen over de toekomst van het fonds. Hiermee kan een voor alle partijen duidelijk beeld worden geschetst van de horizon van het fonds en mogelijke “triggers” tot actie. Het is aan te bevelen dit aan te scherpen in de toekomstanalyse van het fonds zoals opgesteld door het bestuur.

De verhoudingen met de externe dienstverleners is goed te noemen. De meerwaarde van Lombard Odier als ‘extern hoofd vermogensbeheer’ wordt onderkend. Er zijn duidelijke afspraken met de externe dienstverleners over rapportages en deze worden nagekomen. De mandaten zijn helder en worden goed gemonitord. In 2016 zullen wij nader volgen hoe de rol van ‘critical eye’ door het extern hoofd vermogensbeheer zal worden ingevuld. Dit hebben wij in 2015 nog niet kunnen waarnemen. Ook de uitvoering door AZL verloopt goed. Van de externe dienstverleners wordt via ISAE-rapportages inzicht verkregen in de kwaliteit van de uitvoeringsprocessen.

Adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging

Norm:

Het intern toezicht beoordeelt of de risicobeheersing adequaat is en het intern toezicht beoordeelt of het bestuur zorgdraagt voor een evenwichtige belangenafweging.

Toelichting:

Het bestuur bevordert en borgt een cultuur waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is. Ook zorgt het ervoor dat het integraal risico management (IRM) adequaat georganiseerd is. Het bestuur houdt expliciet rekening met risico's en risicobeheersing bij het bepalen van het beleid en het nemen van besluiten. Deze risicobeheersing legt het bestuur vast.

Een adequate risicobeheersing bestaat uit een systematische risico-inventarisatie over het totale risicospectrum zoals dat voor het fonds bestaat, de onderkenning van de onderscheiden (bruto-)risico's die het fonds loopt, een beoordeling of die risico's passen in de risicobereidheid van het fonds en het, indien en voor zover nodig, treffen van beheersingsmaatregelen om die bruto-risico's zodanig te reduceren dat ze, als netto-risico's, passen binnen de risicobereidheid van het fonds. Dit proces dient organisatorisch goed ingebed te zijn. Voor de oordeels- en besluitvorming door het bestuur zijn goede rapportages onontbeerlijk.

Het proces moet periodiek worden herhaald. Het bestuur houdt bij de bepaling van de risicobereidheid terdege rekening met de risicobereidheid van de belanghebbenden bij het fonds.

Naast risicobeheersing is de evenwichtige belangenafweging een van de belangrijke pijlers van goed pensioenfondsbestuur. Het bestuur zorgt er voor dat in de besluitvorming de belangen van verschillende groepen op evenwichtige wijze worden meegewogen. De gemaakte afweging van de betrokken (deel)belangen wordt expliciet gemaakt en waar mogelijk gekwantificeerd.

Het bestuur heeft oog voor de verschillende risico's. Zo is in 2015 onder leiding van een extern deskundige een risicoanalyse belangenverstrenghing uitgevoerd waarbij zowel het Verantwoordingsorgaan als de Raad van Toezicht betrokken zijn. De Raad van Toezicht is echter van mening dat het risicomangement nog explicieter kan worden gemaakt. De beheersing van de financiële risico's ligt primair bij de commissie CRM terwijl de operationele risico's tot de portefeuille van de Uitbestedingscommissie behoren. De Raad van Toezicht begrijpt deze tweedeling maar heeft tegelijkertijd gevraagd te borgen dat alle risico's uiteindelijk in het bestuur besproken worden en dat de samenhang tussen de financiële risico's en de niet-financiële risico's goed in het oog worden gehouden. Voorts heeft de Raad van Toezicht gevraagd in het jaarverslag op een centrale plaats de organisatie van het risicomangement duidelijk te beschrijven met de toewijzing van de verantwoordelijkheden.

Het bestuur onderkent het belang van de evenwichtige belangenafweging. Bij beslissingen wordt hier duidelijk rekening mee gehouden.

Financiering

Norm:

Het pensioenfonds voert jaarlijks een haalbaarheidstoets uit met inachtneming van de vastgestelde risicohouding.

Toelichting: het doel van de haalbaarheidstoets is:

- expliciete aandacht voor verwachtingen in relatie tot de ambitie en de risico's bij de gegeven opdracht en tot stand gekomen strategisch beleid;
- herijking van de evenwichtige belangenafweging tussen groepen en generaties;
- herijking van een haalbaar en realistisch premiebeleid (indien van toepassing);
- herijking van de ambitie en risicohouding;
- signaalfunctie voor acties en bijsturing.

Het bestuur heeft in 2015 bij de implementatie van het nFTK goed aandacht gehad voor de herijking van ambities en risicohouding. Er is in de diverse analyses goed aandacht besteed aan missie, visie en strategie.

Communicatie

Norm:

Het intern toezicht ziet toe op een transparante en begrijpelijke communicatie met alle stakeholders.

Toelichting: Het intern toezicht kijkt of het bestuur een adequaat communicatiebeleid voert. De persoonlijke pensioeninformatie is goed toegankelijk en het pensioenbewustzijn wordt bevorderd. Verder stimuleert het beleid de dialoog met de belanghebbenden over het gevoerde en het te voeren beleid. De informatiebehoefte van de belanghebbende geldt bij het communicatiebeleid als uitgangspunt. De informatie gaat over het wel en wee van het fonds en de relevante veranderingen. De persoonlijke informatie geeft een duidelijk en realistisch beeld van het pensioen (inclusief de indexatie-ambitie) dat bij het fonds is opgebouwd. Tevens is duidelijk wat de risico's zijn voor de participant en verder draagt de informatie bij aan het inzicht in de totale financiële situatie van de belanghebbende.

Ook het afgelopen jaar is weer veel gebeurd bij het pensioenfonds. Onder meer de invoering van nieuwe wetgeving (nFTK) en onderzoeken van DNB hebben geleid tot een zeer druk jaar. De BPVT en het Verantwoordingsorgaan zijn in deze processen meegenomen. Desondanks blijft het nodig zowel formeel (vanuit de wettelijke rol) als informeel te communiceren zodat iedereen aangesloten blijft en geen informatieachterstand oploopt.

De jaarlijkse Algemene vergadering van Deelnemers is goed verlopen maar werd matig bezocht. De Raad van Toezicht steunt het initiatief van het bestuur om te onderzoeken of een andere wijze van communicatie met de achterban efficiënter is. De website heeft veel aandacht gekregen van het bestuur. De website heeft een frisse en gebruikersvriendelijke uitstraling.

Opvolging eerdere bevindingen en aanbevelingen

Norm:

Het intern toezicht beoordeelt de opvolging die het bestuur aan eerdere bevindingen en aanbevelingen van het intern toezicht geeft.

Toelichting: Het bestuur dient een standpunt in te nemen over de bevindingen en aanbevelingen van het intern toezicht. Het intern toezicht ziet er op toe dat het bestuur dat doet en volgt de follow-up. Het is overigens het recht van het bestuur om te besluiten aan bepaalde bevindingen en aanbevelingen van het intern toezicht geen opvolging te geven.

De opvolging van de aanbevelingen van de Raad van Toezicht zoals die in de dialoog met het bestuur zijn gedaan, is adequaat geweest. De Raad van Toezicht constateert dat het bestuur aandacht heeft voor de bestuurlijke continuïteit, de evenwichtige belangenafweging en de communicatie. Wel adviseert de Raad van Toezicht de dialoog met het Verantwoordingsorgaan en de BPVT aan te blijven gaan, zodat de uitgangspunten van het gevoerde beleid voor alle partijen helder zijn.

Goedkeuring jaarverslag

Norm:

Het jaarverslag en jaarrekening geven goed inzicht in de gevolgde bestuursprocessen, risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging.

Toelichting op de norm:

Het jaarverslag en jaarrekening voldoen tenminste aan de volgende criteria:

Bestuursprocessen:

- Vermelding van de bestuurlijke doelen, uitgangspunten, missie, visie en strategie en een uiteenzetting over de mate waarin gestelde doelen en beleid zijn gerealiseerd en welke actie hierop mogelijk is genomen.
- Een verantwoording over het gevoerde beleid, over de effectiviteit van het beleid, de besluitvormingsprocedures, de besluiten en de realisatie van het beleid, alsmede een verantwoording over de beleidskeuzes voor de toekomst.
- Een vermelding over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.

Risicobeheersing:

- Een uiteenzetting over beheerste en integere bedrijfsvoering.
- Een vermelding van de nevenfuncties van de beleidsbepalers en de mede-beleidsbepalers.

Evenwichtige belangenafweging:

- Een bespreking van de toepassing van de evenwichtige belangenafweging.
- Inzicht in de risico's van belanghebbenden op korte en lange termijn gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.

Voorts toetst de Raad van Toezicht op consistentie met de waarnemingen die de Raad van Toezicht heeft gedaan.

Verklaring Raad van Toezicht:

De Raad van Toezicht heeft het bestuursbesluit tot vaststelling van onderhavig jaarverslag en jaarrekening goedgekeurd. Het jaarverslag en jaarrekening geven goed inzicht in de gevolgde bestuursprocessen, risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging.

Samenvattend

Het pensioenfonds heeft een jaar met de nodige veranderingen achter de rug. Het vernieuwde FTK (Financieel Toetsingskader) heeft veel aandacht gekregen en het proces om deze regels te implementeren is goed doorlopen.

Het bestuur is naast de operationele kant van het fonds ook bezig met het existentiële vraagstuk van het fonds. Het bestuur heeft een toekomstanalyse opgesteld en deze verdient nog enige verfijning.

Natuurlijk hebben de persoonlijke ontwikkelingen binnen het bestuur effect op het bestuurlijk functioneren. De Raad van Toezicht neemt waar dat dit niet leidt tot risico's die niet beheersbaar zijn. Concluderend is de Raad van Toezicht tevreden over het functioneren van het bestuur. Processen en procedures worden zorgvuldig uitgevoerd, besluitvorming is zorgvuldig, evenwichtige belangenafweging wordt goed toegepast en er is ruim voldoende deskundigheid (geschiktheid in de nieuwe terminologie) in het bestuur. Er is open, constructief en intensief met het bestuur gesproken en de lijnen naar elkaar zijn kort.

De Raad van Toezicht wil het bestuur, het Verantwoordingsorgaan en de beroepspensioenvereniging bedanken voor de open en constructieve samenwerking.

Raad van Toezicht SPT

Gerard van de Kuilen

Dick Wenting

Jacqueline Verhulst

18 maart 2016

Reactie bestuur

Het bestuur heeft met instemming kennis genomen van de verslagen van de Raad van Toezicht en het Verantwoordingsorgaan.

Beide verslagen weerspiegelen de betrokkenheid van beide organen bij het fonds.

Beide verslagen geven ook een goed inzicht in de gesprekken en discussies zoals die het afgelopen jaar binnen SPT hebben plaatsgevonden.

Bestuurlijk stond 2015 vooral in het teken van het nieuwe Financieel Toetsingskader (nFTK). Het bestuur dankt beide organen voor hun aandacht, adviezen en steun bij de implementatie hiervan.

In de komende maanden gaat het bestuur de aanbevelingen die in beide verslagen gedaan zijn bespreken met het Verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht. Op onderdelen van beide verslagen wil het bestuur ook inhoudelijk nog ingaan; dit betreft o.a. toekomstbeleid en continuïteit in het bestuur van SPT.

Tot slot dankt het bestuur de Raad van Toezicht en het Verantwoordingsorgaan voor de constructieve bijdrage die beide organen leveren aan een goede en adequate besturing van SPT.